

## TÜRK HUKUKUNDA MAL REJİMLERİ

Günümüzde ömür boyu sürmesi için yapılan evliliklerin bir kısmı ne yazık ki fazla uzun sürmemektedir. Boşanma ile biten evlilik sayısı her yıl daha fazla artmaktadır. Bu durumda boşanma sonuçları açısından mal rejimleri büyük önem arz etmektedirler.

Türkiye’de Medeni Hukuk alanında büyük bir kanun değişikliği yapılmıştır. Yeni Medeni Kanun 01.Ocak.2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda yapılan düzenlemelerle mal rejimleri konusunda da değişiklikler yapılmıştır.

Peki mal rejimi ne demektir ve mal rejimi türleri nelerdir? Mal rejimi eşlerin evlilik öncesi ve sonrası edindikleri mallar üzerindeki hak ve yükümlülükleri ile evlilik sona erdiğiandeki paylaşımaya yönelik kurallar toplamı eşler arasındaki mal rejimi olarak adlandırılır. Medeni Kanunda iki tür mal rejimi bulunmaktadır ; Yasal mal rejimi sistemi ve Sözleşmesel mal rejimi sistemi.

Yasal mal rejimi eğer eşler mal rejimi sözleşmesi yapmamışlarsa söz konusu olacaktır. Türk Hukukunda yasal mal rejimi edinilmiş mallara katılma olarak kabul edilmiştir.Eşler yasal mal rejimine tabi olmak istemezlerse seçimlik rejimlerden birini yani mal ayrılığı, paylaşmalı mal ayrılığı veya mal ortaklığı sistemlerinden birisini seçebilirler. Hatta eşler başlangıçta belli bir rejimi seçmiş olsalar veya hiçbir rejim seçmeseler bile daha sonra yeni bir mal rejimi seçebilirler.

Eski Medeni Kanuna göre, eşler evlenmeden önce veya evlilik devam ederken kanunda belirtilen mal rejimlerinden birini evlilik sözleşmesi yaparak seçebilirler. Bu mal rejimleri “mal ayrılığı”, “mal ortaklığı” ve mal birliği” olarak üçe ayrılırlardı. Böyle bir sözleşme yapmazlarsa, kanundan ötürü “mal ayrılığı” rejimi geçerli olacaktı. Yeni Medeni Kanun ise yasal mal rejimi olarak “edinilmiş mallara katılmayı” kabul etmiştir.

Yeni Medeni Kanuna göre kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki (01.01.2002) evliliklerde eşler hangi mal rejimini kabul etmişlerse kural olarak eşlerin seçtikleri ve tabi oldukları eski mal rejimi devam edecektir. Fakat eğer eşler herhangi bir mal rejimini kabul etmemişlerse ; yasanın yürürlüğü girdiği tarihten bir yıl sonraya kadar da herhangi bir mal rejimini tercih etmedilerse yeni Medeni Kanununun yasal mal rejimi olarak kabul ettiği “edinilmiş mallara katılma” rejimine tabi olacaklardır. Örnek verirsek ; 1998 yılında gerçekleşmiş bir evlilikte ; eğer taraflar yeni kanunun yürürlüğe girmesinden bir yıl sonraya kadar her hangi bir mal rejimini tercih etmemişlerse, kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar “mal ayrılığı”, yürürlüğe girdikten sonra ise “edinilmiş mallara katılma” rejimine tabi olacaklardır.

Edinilmiş mallara katılma çok ayrıntılı, tasfiyesi zorluklara sahip bir rejimdir fakat adil bir yapısı bulunmaktadır. Bu sistemde eşlerin kendine ait malları ve eşlerin ortak malları bulunmaktadır. Eşlerin kendine ait malları 2 kategoriden oluşur. Birinci kategori eşlerin kişisel mallarıdır. Kişisel malların neler olduğu yasaya ve sözleşmeye göre belirlenebilir. Yasaya göre kişisel mallar ; eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşyalar , evlenmeden önce sahip oldukları mallar, evlendikten sonra miras veya bağış yoluyla geçen mallar, manevi tazminat alacakları ve kişisel mallar yerine geçen değerlerdir. Edinilmiş mallar ise çalışmanın karşılığı olan maaş,ücret v.s., sosyal güvenlik kuruluşlarının yaptığı her türlü ödemeler, çalışma gücünün kaybı dolayısıyla ödenen tazminat, kişisel malların geliri (kira,faiz gelirleri gibi) olarak sayılabilir. Bu tür edinilmiş mallar tasfiye esnasında eşler arasında yarı yarıya eşit olarak paylaşılır.

Ayrıca yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılmak sisteminde 2 karine bulunmaktadır. Bunlardan birincisi bir eşin bütün malları aksi ispat edilene kadar edinilmiş mal sayılmasıdır. 2 .karine ise eşlerden hangisine ait olduğu kanıtlanamayan malların paylı mülkiyet halinde sayılmasıdır.

Peki mal rejimi sözleşmesinin şekli nasıl olmalıdır? Yeni Medeni Kanunda 205. maddeye göre “ Mal rejimi sözleşmesi noterde düzenleme veya noterce onaylama biçiminde yapılabilir.” Ayrıca

evlendirme memuruna bildirme suretiyle de eşler mal rejiminin hangisi olacağına karar verebilirler. Burada yazılı bir belge sunmaları gerekmeyip beyanda bulunmaları yeterli olacaktır.

Aslında karmaşık gibi gözüken bu sistem ile eşlerin evliliğın sona ermesinden sonra mağdur olmaları engellenmeye çalışılmıştır.